

The time passed; it is forbidden to – עבר זמנו אסור בהנאה פשיטא derive benefit from it. This is obvious!

Overview

The גמרא cites our משנה which states עבר זמנו אסור בהנאה. In our texts the גמרא asks; 'פשיטא'. However רש"י¹ omits this question of פשיטא. Our תוספות restores the גירסא of פשיטא and resolves רש"י's difficulty.

רש"י לא גרס פשיטא דהא רבי יוסי הגלילי פליג² ושרי חמץ בהנאה כל שבעה –
רש"י **does not include** the word 'פשיטא' in the text, **since** ריה"ג **argues** with our משנה **and** maintains that one is **permitted to derive benefit from חמץ all seven** days of פסח. The גמרא cannot ask פשיטא when there is a מחלוקת!

anticipates a possible solution that we can be גורס 'פשיטא', and rejects it:

– ואין לפרש פשיטא דאסור בהנאה מדיוקא דרישא³

And we cannot explain that the גמרא is asking as follows: **it is obvious, from an inference of the רישא** of our משנה, **that חמץ is אסור בהנאה after זמן איסורו**. The רישא states בהנאה ומותר וכו' וכל שעה שאוכל וכו'. It is therefore obvious that after this time of 'כל שעה שאוכל וכו', it is אסור בהנאה. The question of 'פשיטא' is, why write it again in the סיפא.

rejects this interpretation. It is not sufficient reason to ask פשיטא for the duplicity -

– דדרך התנא בכמה מקומות לכפול את דבריו –

For it is the manner of the תנא in many places to repeat himself.

adds a second reason for rejecting the aforementioned solution:

– ועוד דלא משני שפיר⁴ –

And furthermore if this were the question (why does the משנה repeat itself) the גמרא **did not properly answer** this question.

justifies the גירסא of 'פשיטא':

¹ בד"ה עבר.

² לקמן כג, א.

³ The proposed solution is that granted it is not פשיטא that אסור בהנאה (since ריה"ג argues); however it is פשיטא (from the דיוקא דרישא) that the תנא of our משנה maintains אסור בהנאה; why the repetition!

⁴ The גמרא answered that the משנה is teaching us אסור הנהא also for דרבנן שעות. However if the question is why the repetition; then it is obvious from the רישא that the הנהא is only before דרבנן שעות (for the משנה states ומותר לאכול וכו' ומותר בהנאתו וכו'), inferring that once שעות דרבנן begin (when it is not לאכול וכו') it is אסור בהנאה. See תוספות הרשב"א who answers this (second) question that the משנה is teaching us that even we are not לקדושין (as רב גידל אמר רב states).

ונראה⁵ דפריך פשיטא משום דתנא⁶ בפרק קמא (דף יא, ב) דשורפין חמץ –

And it seems that the גמרא asks פשיטא, since we learnt in a משנה in the first פרק that חמץ is burnt before פסח -

אלמא⁷ אסור בהנאה –

This indicates that the תנא of the משנה maintains that חמץ is אסור בהנאה, not like ריה"ג, therefore there is the question פשיטא that this תנא maintains that אסור עבור זמנו אסור בהנאה.⁸

איסור הנאה proves חיוב שריפה explains how תוספות

דלרבי יוסי הגלילי⁹ אין צריך לשורפו¹⁰ אלא יריצנו לפני כלבו או ימכרנו לנכרי:

For according to ריה"ג it is not necessary to burn חמץ, but rather one can offer it to his dog or sell it to a נכרי. If we maintain that חמץ is אסור בהנאה then it is understood that when there is an איסור הנאה the (only) way to be מבער (and be מקיים the מצוה of תשביתו) is through burning the חמץ (and not deriving any הנאה from it); however according to ריה"ג who maintains that one is permitted to derive הנאה from חמץ during the entire פסח, why is it necessary to burn the חמץ when he can then give it to his dog or sell it to a נכרי and thereby will be מבער his חמץ and also have הנאה.

Summary

The question פשיטא is based on the משנה which states שש בתחלת שש ושורפין בתחלת שש indicating that חמץ is אסור בהנאה; not like ריה"ג.

Thinking it over

Why is the question of התנא לכפול דבריו and not on לפרש ואין לפרש only on the פירוש תוספות?!

⁵ תוספות is following the lead of the 'ואין לפרש' that (the פשיטא does not mean that this דין of הנאה is פשיטא [since ריה"ג disputes it], but rather that) it is פשיטא that our תנא maintains אסור בהנאה; however תוספות derives this פשיטא (not from an inference of the רישא of our משנה but rather) from a direct statement of a previous משנה. See 'Thinking it over'.

⁶ תוספות (somehow) assumes that all the פרקים in these משניות (that deal with חמץ) are of the same opinion (unless where there is a stated מחלוקת). If one משנה requires שריפה we assume the others require it as well.

⁷ תוספות will shortly explain this.

⁸ תוספות (seemingly) does not answer the second question (ועוד דלא משני שפיר). See תוספות הרשב"א in the end of footnote # 4. See also (האר"ך) מהרש"א (האר"ך) who explains that if not for our משנה we would not know that חמץ is אסור בהנאה even משעה ששית (despite the fact that the previous משנה states שש בתחלת שש ושורפין בתחלת שש), because since (for it is אסור בהנאה) therefore he mentions שש (even though in this שריפה he may have הנאה from it תבשילו), instead of לפני כלבו.

⁹ It should be noted that (even) according to ריה"ג one is not permitted to have חמץ in his possession from ע"פ חצות (מדרבנן משעה ששית).

¹⁰ See קובץ שיעורים who explains that we cannot say that ריה"ג agrees with ר"י that אלא שריפה ר"י derives it from נותר, however ריה"ג cannot derive חיוב שריפה from נותר because אסור בהנאה is נותר (ריה"ג). (according to ריה"ג) מותר בהנאה חמץ is